Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 8.3.2021 Helsingissä

Kirjallinen lausunto Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa HE 264/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merilain muuttamisesta. Kiitämme valiokunnan meille lähettämästä pyynnöstä lähettää asiantuntijalausunto.

Esityksen tarkoituksena on uudistaa merivahingonlaskijaa koskeva sääntelyä. Tavoitteena on selkiyttää mm. asioiden vireillepanoa ja muuttaa voimassa olevaa vanhentunutta ja perustuslain vastaista säätelyä. Hallituksen esitys lain muuttamiseksi on siten aiheellista.

Vuonna 2019 ministeriö on järjestänyt kahdenvälisiä kuulemisia asiasta oikeusministeriön, Suomen varustamot ry:n, Rahoitus- ja vakuutusneuvonta FINE:n, veneilyalan järjestöjen (Finnboat ry ja Suomen Purjehdus ja Veneily ry), vakuutusyhtiöiden edustajien sekä Liikenne- ja viestintäviraston veneilyasiantuntijoiden kanssa. Lausuntokierrokselle vuonna 2020 annetussa hallituksen esityksessä on eritelty merivahinkolaskijan toimenkuvaan kuuluvat asiat.

Valmistelu aineiston perusteella lausuntokierroksen jälkeen esitykseen on tehty muutoksia ja niistä on kuultu valmistelumateriaalin mukaan sidosryhmiä. Suomen Purjehdus ja Veneily ei ole saanut kuulemispyyntöä mainitulla päivämäärällä 14.10.2020.

Merivahingonlaskijan tehtävät, päätöksenteko ja korvaukset
Merivanhingonlaskijan tehtävät on koottu yhden pykälän alle. Merivanhingon laskijan tehtävissä korostuvat merenkulun vakuutusasiat ja päätoimista veneenvuokrausta harjoittava elinkeinonharjoittajat. Alkuperäisen version jälkeen 3 § on lisätty toinen momentti, joka heikentää merkittävästi veneilijän oikeusturvaa vakuutuksen ottajana.

Kuluttajavenevakuutusten riita-asiat rajautuisivat pääsääntöisesti merivahingonlaskijan korvausselvityksen ulkopuolelle. Valmisteluvaiheen myöhemmässä vaiheessa lisätty 3 §:n toinen momentti estää käytännössä sen, että tavallinen veneilijä voisi pyytää merivahingonlaskijalta korvausselvitystä.

Koska lakiesityksessä ilmaistaan nyt selkeästi, myös kirjallisesti lain perusteluissa, että tavalliset kuluttajan venevakuutukseen liittyvät erimielisyysasiat eivät edellyttäisi jatkossa merivahingonlaskijan antamaa korvausselvitystä asian saattamiselle tuomioistuimen ratkaistavaksi, esitys poikkeaa merkittävällä tavalla keväällä 2020 annetusta hallituksen esityksestä.

Suomen Purjehdus ja Veneily pitää kohtuuttomana, että lakiin kirjataan mahdollisuus sopimusteknisesti luoda tilanne, jossa vakuutuksen antaja voi sanella vakuutusehdot siten, että riitatilanteissakaan vakuutuksen ottajalla ole oikeutta pyytää merivahinkolaskijan korvausselvitystä. Merivahingonlaskija on ollut tähän saakka ainoa riitatilanteissa puolueeton ja kohtuullisessa ajassa kuluttajien venevakuutusten ristiriitatilanteiden selvittäjä.

Katsomme, että sopimusoikeuden periaatteiden mukainen heikomman osapuolen suoja ei voi toteutua, mikäli lakiesitys hyväksytään esitetyssä muodossa. Lakiesitys noudattaa ainoastaan vakuutuksen antajan tavoitteita siten, että veneilijä jää tosiasiallisesti vahvempaa sopimusosapuolta heikompaan asemaan.

Esitämme että HE 264/2020
16 a Luku
Merivahingonlaskijan tehtävät, päätöksenteko ja korvaukset

3 § sisältämä toinen momentti muutetaan siten, että siitä poistetaan vakuutuksen antajan mahdollisuus jättää sopimusehdoista pois merivanhinkolaskijan käyttö.

Lakiesitys perusteluineen tulee muuttaa takaisin VN/11751/2019 esityksen mukaiseksi siten, että kuluttajien venevakuutukset säilyisivät jatkossakin Merivahingonlaskijan toimenkuvassa.

Suomen Purjehdus ja Veneily on yli kolmensadan veneily- ja purjehdusseuran lajiliitto ja edunvalvoja. Yksityishenkilöitä seuroissamme on yli 60 000 henkilöä. Kansalaisjärjestöjen kuuleminen lainsäädäntöä valmistellessa on sekä valmistelevan viranomaisen että eduskunnan valiokuntien velvollisuus.

Jan Thorström
Toiminnanjohtaja
Suomen Purjehdus ja Veneily ry